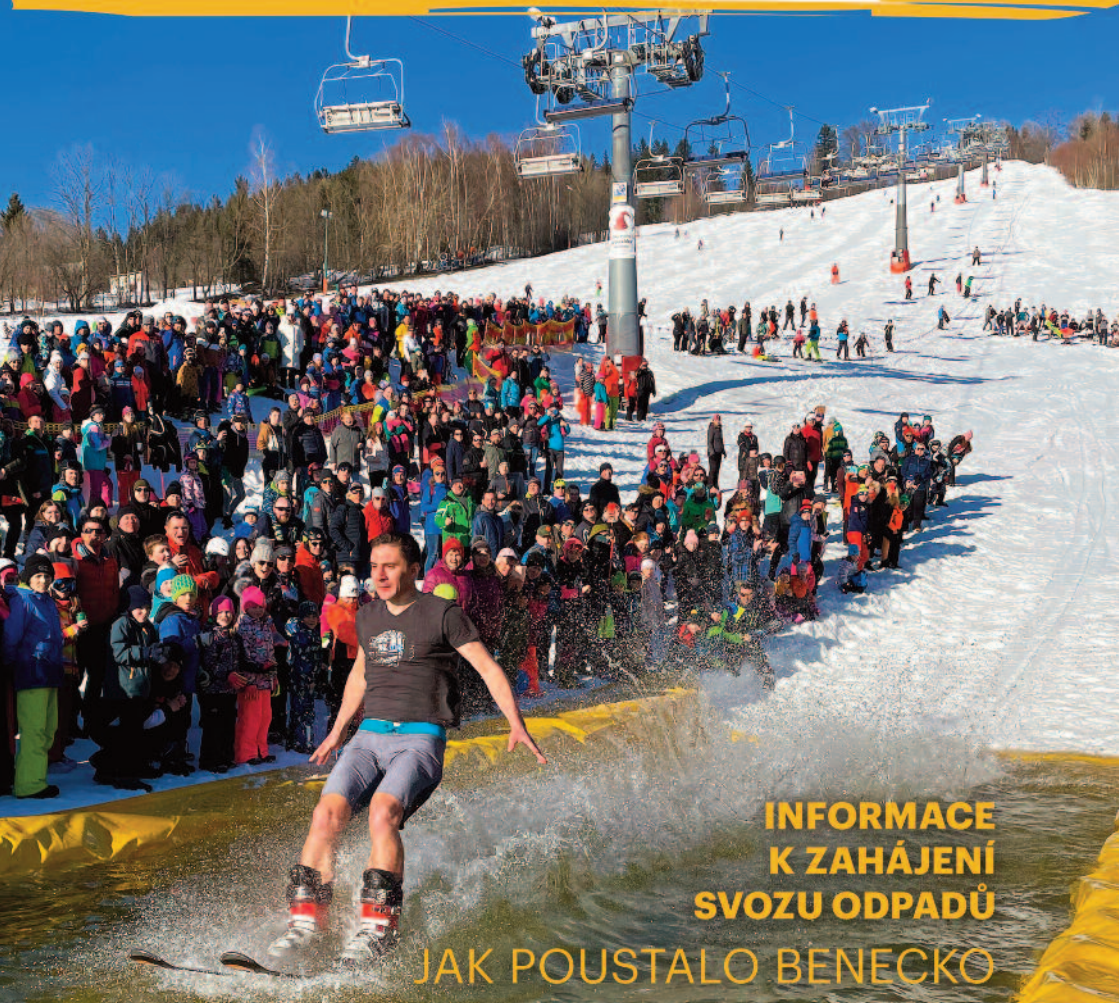
posel zpod Žalého

2
2022
ročník
XXXII
CENA 10 Kč

INFORMACE K ZAHÁJENÍ SVOZU ODPADŮ

JAK POUSTALO BENECKO

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO • PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

obsah

z obce
Slovo starosty 3
Odpady 4
Zápis z 20. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko 6
Společenská kronika 8

spolky
Z hradního deníku paní Ruprechty 9
Zpráva o činnosti SDH Horní Štěpanice za rok 2021 10
Tradiční akce v roce 2022 12

z regionu
Jarní výlety pod horami 13

historie
Jak poustalo Benecko 16
Jak vychovávat děti 19
Bulvár ztracených iluzí 21
Odvaha 26
Komenský a Masaryk 28

pohádka
Dary Podzemního krále 29

geologie
Zakletá krása kamenů 31

Příspěvky do třetího čísla Posla zpod Žalého zasílejte do 27. května 2022 na adresu podatelna@obecbenecko. cz

Fotografie na obálce Snowsplasch 2022, autor Domink Brožek

posel zpod Žalého

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 12. 4. 2022. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla,
jak si většina z vás všimla, od počátku dubna nám odvoz odpadů zajišťuje nová svozová firma, Eko Jilemnicko. Tuto společnost založil Svazek obcí Jilemnicko, jehož je naše obec také členem. Firma je tímto svazkem vlastněna ze 100 %, řízení firmy tedy podléhá tomu, na čem se dohodnou společně obce. Celý tento projekt se připravoval řadu let. Abychom nevymýšleli vymyšlené, byli jsme se společně se starosty ostatních obcí svazku v uplynulých letech podívat, jak podobné firmy založené obcemi fungují jinde. Nasbírali jsme zkušenosti například v Jižních Čechách, na Moravě, ale také v Rakousku nebo Norsku. Všude se postupně ustupuje od skládkování a postupně se přechází na spalování odpadu jako k nejekologičtější formě likvidace odpadů. Ale pozor na to, aby si někdo nemyslel, že to znamená nasypat odpad doma do kamen nebo do kotle (někteří to tak bohužel dělají). Na spalování odpadů jsou speciální vysokoteplotní spalovny, ze kterých nejdou do ovzduší žádné škodlivé látky.
Systém svozu odpadů, jejich třídění a příslušné poplatky za odpady, to bylo na stránkách Posla již několikrát vysvětleno. Všichni k tomu dostali také letáčky do schránek a příslušná obecní vyhláška je na stránkách obce. Takže je asi zbytečné se tím opakovaně zabývat. Snad jenom na doplnění uvedu, že z rozhovorů s obyvateli obce vyplynulo, že si přejí co nejvíce zachovat dosavadní systém. Tedy známky na popelnice, případně pytle. Každý pak platí skutečně jenom za odpad, který vyprodukuje. Tedy určitě spravedlivější, než paušální platby. Ale najdou se jedinci, kteří nechtějí platit za svůj odpad. Když se večer setmí, tak pokoutně strkají igelitky s odpadem do čekáren nebo neoznačené pytle do přístřešků pro odpady. Toto se pak uklízí na náklady obce a zaplatíme to my všichni. A ti, co to nelegálně řeší vysypáním do kamen, snadno odhalí „vůně“ z komína jejich domu. Stačí se v zimě večer projít po vsi.
Nádoby na odpad budou postupně opatřeny čipy. Každé jejich vyprázdnění se automaticky zaznamená do systému a bude pak přehled o tom, který dům kolik odpadu odevzdává. Takže pokud někde nebude za dlouhou dobu zaznamenán žádný vývoz, ani nebude prokázán nákup pytlů na odpady nebo odevzdání na sběrném dvoře, bude mít dotyčný co vysvětlovat orgánům životního prostředí.
Nyní ještě pár slov k dalším tématům. Zimní počasí nás trochu potrápilo ještě v dubnu. Jinak ale zimní sezona z pohledu cestovního ruchu a lyžařských areálů byla příznivá a i u nás, myslím, můžeme být spokojeni. Příjemně mě překvapilo, že kromě několika víkendů, nebyly zásadní problémy ani s parkováním, jako by se řidiči nějak ukáznili. Může to být jen zdání, ale v centru obce jsme nemuseli řešit tolik případů špatného parkování. Přetrvávaly však problémy s nočními jezdci v silných hlučných autech, kteří si po nocích dělají ze silnice ze Štěpanic na Benecko závodní dráhu. Spolupracujeme v tomto s Policií ČR, nicméně zatím se nějak nedaří zjednat nápravu.
Ještě bych vás chtěl upozornit, že stejně jako v minulých letech (tedy krom toho posledního covidového roku) je připravena řada sportovních a zábavních akcí, které se budou v průběhu léta a podzimu v obci konat. Sledujte proto stránky obce, Sdružení cestovního ruchu, plakátovací plochy i místní zpravodaj, kde najdete termíny. Přijďte svojí účastí podpořit pořadatele těchto akcí.

Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta

SVOZ NEBEZPEČNÝCH SLOŽEK KOMUNÁLNÍHO ODPADU

se uskuteční **v neděli 22. května 2022** v době **od 9.00 do 9.45**
na sběrném dvoře v **Dolních Štěpanicích**

PŘIJÍMÁNY BUDOU NÁSLEDUJÍCÍ DRUHY ODPADŮ:

- obaly obsahující zbytky nebezpečných látek, vč. olejových filtrů
- oleje a tuky
- absorpční činidla (znečištěný textilní materiál)
- barvy, lepidla, pryskyřice a rozpouštědla
- kyseliny, zásady (hydroxid)
- nepoužitá léčiva (léky)
- pesticidy (hnojiva)
- akumulátory, baterie, články a zářivky

Pozor!!! Vše musí být řádně označeno v uzavřených obalech o objemu a množství odpovídající provozu běžné domácnosti.

NEBUDE PŘIJÍMÁNO NÁSLEDUJÍCÍ:

- elektro
- stavební odpad, vč. eternitu, azbestu, asfaltu, omítek, lepidel, směsí apod.
- nebezpečné odpady vznikající při podnikatelské činnosti

Další informace Vám poskytnou na Obecním úřadu Benecko nebo přímo pracovníci Severočeských komunálních služeb s. r. o. na telefonním čísle 493645111.

UPOZORNĚNÍ PRO DRŽITELE PSŮ

Upozorňujeme držitele psů, že splatnost poplatku 200 Kč za psa na letošní rok byla 31. 3. 2022. Pokud nebude místní poplatek ze psů zaplacen , může ho obecní úřad zvýšit až na trojnásobek.

KALENDÁŘ SVOZU ODPADŮ V OBCI BENECKO NA ROK 2022

	LEDEN						ÚNOR						BŘEZEN					
Po		3	10	17	24	31		7	14	21	28			7	14	21	28	
Út		4	11	18	25		1	8	15	22			1	8	15	22	29	
St		5	12	19	26		2	9	16	23			2	9	16	23	30	
Čt		6	13	20	27		3	10	17	24			3	10	17	24	31	
Pá		7	14	21	28		4	11	18	25			4	11	18	25		
So	**1**	8	15	22	29		5	12	19	26			5	12	19	26		
Ne	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**		**6**	**13**	**20**	**27**			**6**	**13**	**20**	**27**		

	DUBEN						KVĚTEN						ČERVEN					
Po		4	11	**18**	25			2	9	16	23	30		6	13	20	27	
Út		5	12	19	26			3	10	17	24	31		7	14	21	28	
St		6	13	20	27			4	11	18	25		1	8	15	22	29	
Čt		7	14	21	28			5	12	19	26		2	9	16	23	30	
Pá	1	8	**15**	22	29			6	13	20	27		3	10	17	24		
So	2	9	16	23	30			7	14	21	28		4	11	18	25		
Ne	**3**	**10**	**17**	**24**			**1**	**8**	**15**	**22**	**29**		**5**	**12**	**19**	**26**		

	ČERVENEC						SRPEN						ZÁŘÍ					
Po		4	11	18	25			1	8	15	22	29		5	12	19	26	
Út		**5**	12	19	26			2	9	16	23	30		6	13	20	27	
St		**6**	13	20	27			3	10	17	24	31		7	14	21	**28**	
Čt		7	14	21	28			4	11	18	25		1	8	15	22	29	
Pá	1	8	15	22	29			5	12	19	26		2	9	16	23	30	
So	2	9	16	23	30			6	13	20	27		3	10	17	24		
Ne	**3**	**10**	**17**	**24**	**31**			**7**	**14**	**21**	**28**		**4**	**11**	**18**	**25**		

	ŘÍJEN						LISTOPAD						PROSINEC					
Po		3	10	17	24	31		7	14	21	28			5	12	19	**26**	
Út		4	11	18	25		1	8	15	22	29			6	13	20	27	
St		5	12	19	26		2	9	16	23	30			7	14	21	28	
Čt		6	13	20	27		3	10	**17**	24			1	8	15	22	29	
Pá		7	14	21	**28**		4	11	18	25			2	9	16	23	30	
So	1	8	15	22	29		5	12	19	26			3	10	17	**24**	31	
Ne	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**		**6**	**13**	**20**	**27**			**4**	**11**	**18**	**25**		

U P O Z O R N Ě N Í

Popelnice na odpad musí být uzavřené, na popelnicích a v prostoru okolo popelnic nesmí být odkládány neoznačené pytle.
Zákaz odkládání neoznačených pytlů v celé Obci Benecko!

Zápis z 20. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko,

které se konalo dne 23. 2. 2022 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko.

20. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17.15 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 11, omluven: Bc. D. Brožek, M. Hendrych, P. Wiesner.

1) Schválení a) programu zasedání, b) ověřovatelů zápisu: Mgr. V. Mejsnarová, K. Tomáš, c) zapisovatelky: I. Koudelková.
Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Mgr. V. Mejsnarová a K. Tomáš, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.
Výsledek hlasování: Pro 11. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

V 17.18 se dostavil M. Zelinka přítomno 12 zastupitelů.

2) Schválení zápisu z 19. zasedání OZ ze dne 7. 12. 2021. D. Hásková – v zápise je u inventarizací chyba v jméně pana Hendrycha správně Marek Hendrych.
Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje zápis z 19. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 7. 12. 2021 s opravou jména u inventarizace Marek Hendrych.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 2) schváleno.

3) Schválení rozhodování OR ze dne 20. 12. 2021, 10. 1. a 2. 2. 2022. J. Gerstner k OR 10. 1. – pro udržení pracovníků na lanovce a vleku Liška je třeba zvýšit platy, nejen na příští sezónu, ale formou odměny už v sezóně letošní.
Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozhodování Rady Obce Benecko ze dne 20. 12. 2021, 10. 1. a 2. 2. 2022.
Výsledek hlasování: Pro 10. Proti 0. Zdržel se 2 (D. Hásková, J. Gerstner).
Usnesení č. 3) schváleno.

4) Schválení rozpočtu obce na rok 2022. Rozpočet na rok 2022 vychází ze střednědobého výhledu obce a z hospodaření obce roku 2021. Rozpočet je sestaven jako přebytkový. Rozdíl mezi příjmy a výdaji je určen ke splácení úvěrů. V návrhu rozpočtu jsou navrženy příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím a ostatní výdaje obce v členění dle rozpočtové skladby. Návrh rozpočtu byl projednán finančním výborem a radou obce, byl zveřejněn na úřední desce obce a na internetových stránkách obce.
Celkové příjmy rozpočtu na rok 2022: 38 000 000 Kč. Celkové výdaje rozpočtu na rok 2022: 37 000 000 Kč. Splátky úvěrů na rok 2022: 2 250 000 Kč. Rozdíl příjmy/výdaje: -1 000 000 Kč
Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozpočet Obce Benecko na rok 2022.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 4) schváleno.

5) Pozemkové záležitosti. M. Kubina požádal o směnu pozemků p. p. č. 538/17 za 538/18 v k. ú. Benecko. Směna byla vyvěšena, je požádáno o Souhlas s dělením a scelováním pozemků na Odboru územního plánování a stavebního řádu v Jilemnici. Jedná se o narovnání stavu v terénu.
Návrh usnesení: Souhlas se směnou pozemků p. p. č. 538/17 za 538/18 oba v k. ú. Benecko s M. Kubinou bez finanční náhrady.
Výsledek hlasování: Pro 11. Proti 0. Zdržel se 1 (Hanušová).
Usnesení č. 5) schváleno.

6) Schválení výběru dodavatelů dle výběrových řízení na akce v roce 2022.

6a) Proběhlo výběrové řízení na akci „Oprava cest v k. ú. Mrklov a Dolní Štěpanice" – Zdůlna, z šesti nabídek byla vybrána firma STRABAG a. s., s touto firmou bude podepsána smlouva o dílo.
Návrh usnesení: Souhlas s podpisem smlouvy o dílo s firmou STRABAG a. s. na akci „Oprava cest v k. ú. Mrklov a Dolní Štěpanice."
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 6 a) schváleno.

6b) Proběhlo výběrové řízení na akci „Oprava cesty v k. ú. Horní Štěpanice," ze čtyř nabídek byla vybrána firma M-SILNICE a. s., s touto firmou bude podepsána smlouva o dílo.
Návrh usnesení: Souhlas s podpisem smlouvy o dílo s firmou M-Silnice a. s. na akci Oprava cesty v k. ú. Horní Štěpanice."
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 6 b) schváleno.

6c) Proběhlo výběrové řízení na akci „Zateplení a výměna zdroje tepla v budově TS Benecko," z nabídek byla vybrána firma BCN-COMPANY s. r. o., s touto firmou bude podepsána smlouva o dílo. Stavební dozor na této akci bude provádět p. Uhlířová.
Návrh usnesení: Souhlas s podpisem smlouvy o dílo s firmou BCN-COMPANY s. r. o. na akci „Zateplení a výměna zdroje tepla v budově TS Benecko."
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 6 c) schváleno.

6d) Proběhlo výběrové řízení na akci „Zateplení a výměna zdroje tepla v DPS Benecko, Mrklov čp. 83," z nabídek byla vybrána firma Vlastimil Horáček, Studenec. Tato firma byla vyzvána k doplnění nabídky, pokud vše doplní, bude s ní podepsána smlouva o dílo. Stavební dozor na této akci bude provádět p. Uhlířová.
Návrh usnesení: Pokud bude doplněna nabídka, zastupitelstvo souhlasí, aby o podpisu smlouvy o dílo s firmou Vlastimil Horáček, Studenec na akci „Zateplení a výměna zdroje tepla v DPS Benecko, Mrklov čp. 83" rozhodla Rada obce Benecko.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 6 d) schváleno.

7) Různé.

7a) Žádost o připojení k akci Vlajka pro Tibet, vyvěšením Tibetské vlajky.
Návrh usnesení: Souhlas s připojením k akci Vlajka pro Tibet.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 7 a) schváleno.

7b) Máme možnost podat žádost v programu „Podpora ochrany přírody a krajiny" vyhlášeným Krajským úřadem Libereckého kraje na Údržbu a obnovu drobných památek v krajině, jedná se o tři křížky. Žádost jsme podávali už v minulosti.
Návrh usnesení: Souhlas s podáním žádosti o dotaci na akci „Oprava křížků Benecko, Štěpanická Lhota, Horní Štěpanice" z programu „Podpora ochrany přírody a krajiny" vyhlášeným Krajským úřadem Libereckého kraje na Údržbu a obnovu drobných památek v krajině.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 7 b) schváleno.

7c) Česká Spořitelna poslala k podpisu Dodatek č. 1 k úvěrové smlouvě, kde se vypouští odstavec o podmínce mít veškeré účty u České Spořitelny.
Návrh usnesení: Souhlas s podpisem Dodatku č. 1 k úvěrové smlouvě s Českou Spořitelnou.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 7 c) schváleno.

7d) Žádost pana Nývlta o řešení havarijního stavu nemovitosti Mrklov čp. 4.
Návrh usnesení: Souhlas s podáním podnětu k řešení havarijního stavu nemovitosti Mrklov čp. 4 na Odbor územního plánování a stavebního řádu v Jilemnici.
Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 7 d) schváleno.

8) Závěr. Starosta poděkoval přítomným za účast a v 18.35 ukončil zasedání zastupitelstva.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v lednu 2022

Jiří Lachman, Benecko	88 let
Soňa Sedláčková, Benecko	84 let
Marie Pěničková, Dolní Štěpanice	82 let
Josef Hanuš, Benecko	79 let
Jaroslav Ulman, Benecko	76 let
Jiří Ryba, Benecko	70 let

Jubilea v únoru 2022

Blažena Sobotová, Mrklov	88 let
Jiří Hendrych, Horní Štěpanice	86 let
Josef Pohořalý, Zákoutí	84 let
Anna Hanušová, Dolní Štěpanice	82 let
Mária Hofmanová, Benecko	82 let
Marie Kloudová, Benecko	81 let
Josef Erlebach, Dolní Štěpanice	75 let
Stanislav Hnyk, Mrklov	75 let
Jiří Jerie, Mrklov	70 let

Z hradního deníku paní Ruprechty

Milí hradní přátelé,
opět Vás zdravíme a přinášíme novinky z hradu. Letošní sněhové podmínky nebyly tak špatné, děti na svazích kopců bobovaly, lyžovaly, na kluzištích se zase bruslilo. Na hradě jsme také plánovali s rytířem Hubertem uspořádat bobování, případně lyžování. Bohužel nemoci klátí nejen chasu v podhradí, ale také naše hradní strašidla. Pro nás to byla novinka, původně jsme se domnívali, že nemoc chodí pouze po lidech. Inu bobování necháme na příští zimní sezónu a v ní bychom se rádi zaměřili nejen na bobování, ale také trochu na ten biatlon, ve kterém se nám letos na zimních olympijských hrách v Pekingu moc nedařilo.

12. března jsme na hradě uspořádali 1. hradní karneval. Ačkoliv na hradě ještě byly zbytky namrzlého sněhu, počasí nám přálo a sluníčko svítilo. Hřejivé paprsky nás však nezahřívaly dlouho, protože sluneční kotouč se schoval za hradní věž a s jeho odchodem přišel chlad.

Některé děti se zahřály při tanci s paní Ruprechtou, rytířem Hubertem a vílou Jituškou. Kromě tance si děti zahrály a zasoutěžily při plnění několika úkolů.

S rytířem Hubertem jsme byli překvapeni, jaké krásné masky na hrad zavítaly. Zároveň nás překvapilo, z jaké dálky za námi děti jezdí, za což moc rodičům děkujeme. Každá maska byla odměněna hradní medailí. Věříme, že i karnevalová tombola se dětem líbila. Na každého čekalo 7 dárků, takže si děti nemusely závidět.

Při odchodu domů děti nadšeně volaly, že se jim na hradě líbilo a že zase brzy přijdou. Věříme jejich slibům a na děti se těšíme.

Vaše hradní paní Ruprechta & rytíř Hubert
foto rytíř Hubert

CO CHYSTÁME NA HRADĚ BĚHEM DUBNA A KVĚTNA 2022?

23. 4., 16:00–18:00 čarodějnický slet pro malé i velké
(max. 30 dětí, nutná rezervace míst přes facebook Ruprechta Štěpanice nebo na tel. č. 608 607 331)

2. hradní karneval plánujeme na květen 2022, termín bude ještě upřesněn

Zpráva o činnosti

SDH Horní Štěpanice za rok 2021

Uplynul další rok, tentokráte covidový, ale i přesto to byl rok dosti aktivní. Zkraje nás sice trápila pandemie, ale příchodem jara se situace lepšila. S létem přišlo také rozvolnění.

S podzimem přišla nová epidemiologická opatření, ne však už tak přísná. Počet lidí v nemocnicích byl téměř poloviční než v předchozím roce. Nejdůležitější událostí v roce 2021 byly začátkem října volby do poslanecké sněmovny. Všichni víme, jak dopadly. Z jejich výsledku je patrno, že na příští volby by bylo dobré založit vlastní stranu, získat cca 1,5 % hlasů a již se těšit na ministerská křesla.

A nyní již k vlastní činnosti sboru a stavu členské základny. Naše členská základna čítá k dnešnímu dni 70 členů, z toho 36 mužů, 24 žen a mladých hasičů s dorostem máme 10. Bohužel v listopadu nás po těžké nemoci opustil dlouholetý člen našeho sboru, bratr Jarda Spanilý. Čest jeho památce.

A nyní již vlastní činnost. Díky pandemii nebyla činnost tak obsáhlá, ale jak se říká, na vavřínech jsme neusnuli. V lednu též pokračovala pandemická opatření z minulého roku. Nepořádaly se plesy, závody, vleky nejely. Koncem měsíce jsme shazovali sníh ze střech Dupárny. Únor, březen a polovina dubna byla obdobná. Žádná kultura, žádné schůzování. Ve druhé polovině dubna jsme začali budovat plot na našem novém hřišti za Altánem. To, aby nám děti nedobrovolně válely sudy ke škole. Týká se to i dospělých. Člověk jde, zamotá se a najednou je o pár metrů níže. Koncem měsíce jsme si „zabrigádovali" kolem Dupárny a provedli jarní úklid. A 30. dubna se tradičně upálila další slámová čarodějnice. Téměř celý květen se ještě pracovalo na stavbě plotu. Musely se vybrat základy, vyplnit, vyvrtat díry, osadit a zašroubovat kůly. A potom se teprve celý plot sešrouboval. Na hřišti a v okolí se sekala tráva. Vytrhl se ještě z nového hřiště pařez. 30. května, na naši pouť, jsme opět jako minulý rok pořádali pouze řemeslné trhy. Sobotní zábava a pondělní dozvuky se opět nekonaly. Ještěže si v neděli přišla „zazkoušet" nová místní kapela Rejžák. Snad to návštěvníkům trhů nevadilo. V červnu jsme čistili požární nádrž. Proběhla taktéž údržba výstroje a techniky. Několikrát se cvičilo s mládeží, ale plamen byl tento rok zrušen. Jelikož došlo k rozvolnění pandemických nařízení, tak jsme 12. června konečně oslavili naše 110., tedy respektive už 111., výročí založení našeho sboru. Akce, i když přijelo méně sborů, se nám docela dobře vydařila. Celý den hrála dechová hudba z Jablonce nad Jizerou vedená Josefem Ulrychem. Také nás navštívili vrchlabští mužoreti a šermíři. Průběžně zde probíhaly také různé soutěže s ohledem na počasí. Zúčastnili se téměř všichni přítomní, soutěžení bylo nepovinně povinné. Přes den se předávalo ocenění, medaile. Přijela nás ocenit starostka OSH ze Semil, sestra Kateřina Slavíková. Náš velitel, který ji neznal, neb byla zvolená v loňském podzimu, se jí

zeptal: „A Vy jste kdo?“ Ke konci oslavy nám místní pan farář posvětil sv. Floriána, kterého vyřezal místní řezbář Martin Hendrych. Jsme rádi, že se oslava uskutečnila, dále ji před „sebou strkat“ do dalších let by bylo náročné. Kdo na naši oslavu nepřišel, určitě prohloupil. Koncem měsíce jsme odvezli železný šrot a elektroodpad. Naši mladí ve sboru nás chtěli překvapit a začali budovat zeď mezi pivní a muzikantskou boudou. Jejich nápad a následnou realizaci jsme velmi ocenili. Pak ale mladí zjistili, že by to do konce roku nestihli, a tak jsme ji společnými silami v polovině srpna dostavěli. Nejvážnější přírodní událostí bylo 24. června tornádo, které zasáhlo jižní Moravu pod Brnem. Úplně zdevastovalo několik obcí. Téměř ihned jsme poslali na příslušné OSH peněžitou pomoc 11 tisíc korun. Červenec již probíhal tradičně jako každý rok. Kromě stavby zdi v našem areálu jsme navštívili pouť v Mrklově. Mrklovští byli opět dobře připravení jak pro děti, tak i pro dospělé. A taky se tam poprvé vyzkoušel taneční parket. Koncem měsíce jsme zavítali na pouť na Benecko. Bohužel, tímto se beneckým hasičům omlouvám, že jsme nedali dohromady ani jedno družstvo.

Zato večer, se nás na pouťovou zábavu dostavilo dosti. Srpen byl silně brigádnický, protože jsme museli dostavět zeď před akcí Dupárna fest, který byl tentokráte věnován přímo pro lidi postižené tornádem. A tak se betonovalo a betonovalo. Několik dní před zábavou jsme konečně zeď dokončili. Možná bylo slyšet tu ránu, jak nám spadl kámen ze srdce. 20 srpna nám zde zahrály kapely Koneckonců, Soumrak band, Japato a Megaděs. Tímto bych jim chtěl poděkovat, kapely hrály bez nároku na honorář. Výdělek ze zábavy byl 85 tisíc a my jsme ho dorovnali na 100 tisíc korun. Tyto peníze se přímo zavezly začátkem října do Moravské Nové Vsi. Děkuji všem, kdo přišli na zábavu, protože svojí účastí a konzumací podpořili dobrou věc. Ke konci měsíce ještě proběhly oslavy narozenin a poslední srpnový víkend jsme pro Ruprechtu a její návštěvníky připravili malé občerstvení. Prý se máme příští rok těšit na oslavu Ruprechtiných narozenin, oslaví něco přes 600 let, ale u žen není zdvořilé prozrazovat jejich věk. Začátkem září jsme pomáhali při organizaci Závodů do vrchu z Prakovic na Benecko. Proběhlo několik srazů. Zaschůzovali si u nás mrklovští sokolové. Z Moravy se přivezlo víno, a tak se 9. října na Dupárně konalo vinobraní. No a postupně začal zase vir gradovat, a proto byla zrušena okrsková schůze. V listopadu jsme zrušili divadelní představení. Narychlo 20. listopadu jsme uspořádali naši výroční valnou hromadu. 4. prosince jsme rozsvítili v našem areálu vánoční stromek a přišel i Mikuláš s malými dárky. Ještě jsme se sešli 30. a silvestr vyšel opět na 31. prosince.

Pravidelně se účastníme okresního shromáždění delegátů tentokráte v Košťálově a okrskových schůzí. Naše technika je zazimovaná a funkční. Během roku navštěvujeme s malými balíčky dříve narozené jubilanty. Výborové schůze míváme každý první pátek v měsíci. Téměř jsme dokončili práce na Altánu, kde je stále co vylepšovat. Pravidelně zpravidla před prázdninami a ještě v průběhu nich provádíme čištění vodní nádrže. Děkujeme obci za podporu naší mládeže i našeho SDH. Děkujeme také sv. Floriánu za duchovní výpomoc. Rok 2021, i když pandemický, byl brigádnicky více zatížen než ten minulý, a tak součet všech hodin za celý rok činil cca 1820 vč. mládeže a nehasičů. Za to patří velký dík všem.

A na závěr ještě trochu astrologie. Rok 2022 je magický. Dvojky jsou pozitivní a na hvězdném nebi bude mít pro letošek patronát také štěstí a pohoda. Čeká nás rok, který by mohl každého z nás posunout tím správným směrem. Výzvy, které nás čekají, nemusí být jednoduché, ale přesto máme všichni velkou šanci v nich uspět. Nezapomeňme však, že štěstí musíme jít naproti a cesta k úspěchu je někdy složitá. V tomto roce bude třeba se zahledět do sebe, poznat sebe sama a přehodnotit své cíle minulé i budoucí, aby přišly lepší zítřky. Ale pozor, nezapomínejte ani na potřeby druhých, ať nejednáte sobecky.

Podle čínského horoskopu nás od 1. února 2022 začne ovládat Vodní Tygr. Tygr je znamení známé svou odvahou, troufalostí, odhodláním, cílevědomostí a silou. Často však jedná impulzivně, neuvážlivě a vše musí být po jeho. Dominantním prvkem je tentokráte voda. Její pozvolné a vytrvalé působení přinese v tomto roce jen nemnoho změn. Voda je také dosti nepředvídatelná, tudíž se v tomto roce dá očekávat menší chaos. Na druhou stranu je tu i šance vydat se do neznáma a dělat konečně to, po čem jste vždy toužili.

Zdeněk Jebavý, starosta sboru

Tradiční akce v roce 2022

ČARODEJNICE 30. 4.
Benecko, Dolní a Horní Štěpanice

POUŤOVÁ ZÁBAVA 11. 6.
Dupárna Horní Štěpanice

POUŤ HORNÍ ŠTĚPANICE 12. 6.
Horní Štěpanice

DOZVUKY 13. 6.
Dupárna Horní Štěpanice

BENECKÁ POUŤ, ZÁBAVA, SOUTĚŽ 30.–31. 7.
Benecko kaplička sv. Huberta

ZÁVODY AUTOMOBILŮ DO VRCHU 3. 9.
Prakovice–Benecko

Jarní VÝLETY POD HORAMI

Na horách zima ještě nekončí, ale v podhůří už to voní jarem. Probouzející se podkrkonošská příroda láká k výletům. Objevte spolu s námi podhorské cesty a cestičky, na kterých sníh už potkáte jen zřídka na stinných místech. Zato si užijete klid, bublání potůčků a šumění lesa.

Po stopách bitvy u Trutnova 27. 6. 1866

Ten červnový den se pro mnohé vojáky proměnilo okolí Trutnova doslova v peklo. Do bitvy jich vyrazilo více než 60 tisíc. Kolik jich padlo, bylo zraněných, vyděšených… Přímo místy bojů vás provede a na tyto a mnohé další otázky odpoví naučná stezka Den bitvy u Trutnova. Na červenec a srpen pro vás navíc Turistické informační centrum Trutnov připravuje komentované prohlídky stezky. Průvodce v dobové uniformě vás tu bude čekat ve vybrané pondělky.

Na Královecký Špičák, Bernartice

Příjemný čtyřhodinový výlet po místech, kde davy lidí nepotkáte, ale kouzelné přírody si užijete plnými doušky. Vydejte se přes krásné louky, které ještě po zimě odpočívají, na vrchol Královecký Špičák. Kouzelná vyhlídka a příjemné odpočinkové místo vám budou odměnou.

Do Sklenářovického údolí na bledulky, Mladé Buky

Žlutá turistická trasa vás z Mladých Buků provede lesem až ke starému kamennému mostu přes Zlatý potok. Ten je připomínkou dnes již zaniklé obce Sklenářovice. V jarním období je doslova obrostlý bílými koberci bledulek. Spočiňte na chvíli v poklidné atmosféře lesa obklopeni touženě očekávanými posly jara, nového začátku, nového života.

Hadí stezkou k vyhlídce, Rudník

Klikatá, necelý jeden kilometr dlouhá Hadí stezka, strmě stoupající od Obecního úřadu v Rudníku na Soví vrch, nabízí neobvyklé výhledy na část této obce a přilehlé podhůří pod Černou horou. Po cestě využijte posezení na ručně vyřezávaných lavičkách. Z Hadí vyhlídky v závěru stezky lze pokračovat buď směrem na Rudník–Leopoldov nebo k Červené výšině, odkud vede modrá turistická značka do Hostinného nebo přes Vlčice do Trutnova.

Do Horní Branné a Martinic v Krkonoších

Pohodovou vycházku začněte u hornobrannského zámku. V jeho krásných podzemních prostorách doporučujeme navštívit interaktivní expozici Život pod horami (je přístupná individuálně po předchozí domluvě na tel. 734 722 632). Od zámku pokračujte po červené „zámecké“ cestě směrem na Martinice v Krkonoších. Dovede vás k Lesnické naučné stezce U Mlejna, kterou si určitě projdete. Cílem výletu je Železniční stanice Martinice v Krkonoších. Nejen že se odsud můžete vlakem vrátit zpět na start, zároveň je celé nádraží jedinečným areálem, který stojí za návštěvu. Více vám povypráví průvodce v místním Železničním muzeu. Pozor – je ale otevřeno pouze o víkendech, a to od května do října.

Jilemnice známá neznámá

Poznejte Jilemnici, kolébku lyžování, historické město i rodiště Jaroslava Havlíčka a poslední bydliště Bohumila Hanče narozeného na Benecku. Naučná stezka vás provede po nejzajímavějších místech města a nabídne výhledy na Krkonoše i jejich podhůří. Celá trasa je podrobně zpracována v tištěné podobě v propagačním materiálu, který získáte v Informačním centru v Jilemnici.

Všechny tyto a ještě další jarní výlety jsou podrobně rozpracovány na

https://www.krkonose.eu/jarni-vylety-pod-horami

TIP – Velikonoce v Křišťálovém údolí

Naladťe se 9.–10. dubna na svátky jara v Křišťálovém údolí. Navštivte skláře, šperkaře, muzea a tvořivé dílny, vyrobte si skleněné dekorace a zapojte se do soutěže. Více na www.crystalvalley.cz

Alena Cejnarová
DMO Krkonoše – svazek měst a obcí

Podpora dodatečné instalace akumulační nádoby

u domácích kotlů na pevná paliva financovaná z Dotačního fondu Libereckého kraje

Účelem je podpora dodatečné instalace akumulační nádoby u domácích kotlů na pevná paliva o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od 10 kW do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, a splňuje požadavky přílohy č. 11 zákona č. 201/2012 Sb., tj. kotle 3, 4, 5 emisní třídy podle ČSN EN 303-5 a kotle s ekodesignem.

Žadatel: fyzická osoba nepodnikající vlastnící „rodinný dům" na území Libereckého kraje, ve kterém bude instalovaná akumulační nádoba

Termín pro podání žádosti o dotaci: 2. 5. 2022 – 18. 5. 2022

Účelovou dotaci lze čerpat na projekty realizované na území Libereckého kraje v období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022.

Dotace bude poskytnuta až do výše 70 % z celkových způsobilých výdajů projektu do maximální výše 30.000 Kč.

Způsobilé výdaje souvisí zejména s:

- výdaji na pořízení akumulační nádoby
- výdaji na připojení akumulační nádoby na otopnou soustavu

Podpora se nevztahuje na:

- výměnu zásobníku teplé vody (bojlery)
- nákup a instalaci akumulační nádoby k lokálnímu topeništi (např. krbové vložky, kamna)
- nákup a instalaci akumulační nádoby ke kotli na pevná paliva o celkovém jmenovitém příkonu do 10kW a nad 300kW

Liberecký kraj

Více informací na: **https://dotace.kraj-lbc.cz**

Kontaktní osoba: Ing. Alena Klímová, tel.: 485 226 327, e-mail: alena.klimova@kraj-lbc.cz

Jak poustalo Benecko

Miloš Gerstner starší

To byl támle v kraji jeden táta, vdovec, a ten se staral vo jennoho syna. Syn měl po tátoj přeuzit chalpu, jenže von starej se na stará kolena zbláznil a voženil se po druhý s takovou mladčí ženckou. Spálil se s ni náramně. Dyž šli k voltáři, cukrovala jako hellička, ale už vod voltáře houkala jako sůva. No, dlouho ho netrápila, protože von berzy dostal rozum a rač umřel. Ale hoch tu byl, menoval se Beneš. A ten vod macechy něco zkusil. Kunýrovala ho tak dlouho, až milej Beneš toho měl po kerk a že prej pujde do sjeta.

Macecha ho dvakrát nezderžovala. Dala mu na cestu dundel s pár kousky šactva, bochánek chleba a hernek tvarohu a Beneš se už doma nezderžoval. Namířil si to proti vodě. Tá dycky teče vod hor, a tak se navečír dostal mezi samý kopce a háje, staveni nikde žánný. No co, přespí venku. Sed si k potoku, vyndal zavirák, bochniček a zakrojí. Alej alej alej, dyť von ten chleba má akorát jen kurku a veunitř je práznej jako moc řečnej čloujek. No toť se ví! Mercha myš ho vyžrala. Chmát po ni a už mu pískala v hersti. Byla taková pěkná, bílá jako mlíko a voči červený jako brusinky.

„Tak co s tebou, neřáde? Chlebas mně sežrala a já teď nemam co do huby!“ Chtěl ji zaškertit, ale vona tá myš najennou spustí lickým hlasem: „Nezabijej mě, já ti škodu zaplatím dobrou radou, nebudeš litovat.“

Beneše to tůze udivilo, no bodejť né, myš a mluvit jako čloujek. Ale že znal podomný případy z pohádek, tak uvjeřil a hned počital, jak by mu mohla bejt taková myška platná.

„No prej uvidíš. Dyž mě poslechneš, bude z tebe bohatej čloujek. Támle za tim hájem sou Štěpanice a nad nima hrad. Tam se nastěhoval novej pán, protože starej rytíř se ztratil i se svou jedinou círou. Von ho teda žánnej nelituje, protože byl na robotniky nemráckej a nelida. Museli mnoho dřit a platit daně a nakonec jim eště poručil, aby prokopali podzemní chodbu vod hradu až na Žalej. Von tou lakotou nahamounil velký bohactví, mnoho dukátu. Dyž byla chodba hotová, museli sloužící tam ten poklad zanýst a von je místo poděkování dal voběsit, aby to nemohli někomu říct. Byl mezi nima taky takovej starej, šedivej chudák, a ten ho před smertěj proklel i s celým potomctvem. No a já vím, kde teď ten nelida je. Vidíš tú skálu támle na kopci? Pod ní je v tajný chodbě pelný korto dukátu, kerý hlídá velkej čennej kocour. A to je ten ztracenej rytíř. Práuje zejtra vodpo-

lenne bude třicátý výroči, co byl prokletej. To se pak skála na ňákou chvíli vodeuře, já kocoura vodlákám a ty si naber pelnej uzel peněz. Hlauně musiš brát vopaterně a dávat pozor, aby ti ňákej zlaťák nespad na zem, to by byl malér!" No proč by Beneš neujeřil? Rozdělil se s myšej vo zbylý kurky, z potoka se napili a za chvíli spal jako dudek.

Druhej den se potloukal kolem tý skály, terhal čenný jahody a brusinky, toť se ví, hlad s níma nezahnal. Vodpolenne mu myš ukázala křovi, kam se měl skovat, sama se skerčila za skálou. Najennou se skála rozpulí, zarampluje to a už je do země díra a v ní koryto zlatejch peněz. Čennej kocour, velkej málem jako tele, mlátí kolem sebe vocasem a koulí vočima jako brenskej verchní, hrůza poďvat. Najennou tu pískne myš! Kocour ztuh, zapráskal fousama, na mou duši, je tu myš. Cák by byl za kocoura, dyby na ni nedostal apetyt. Přikerčil se a hups, už ji má. Jo, depak má! Myš je už doví kde a piští a poplašeně se točí dokolečka. Kocour za ní, jenže myš je zas o kus dál. No počkej, ty prašiuko, tolle ti nedaruju! A kocour se žene za myšej dál a dál vod skály někam k Rychlovu. Beneš se zatim vymotal z křovi a už nabírá do uzlika dukáty. Ranec je pelnej, jenže v Benešoj se probudilo ňáký nemráctví a chce si eště nacpat kapcy. Ále to neměl dělat! Jeden dukát mu vypad z perstů a teď ste měli slyšet ten rumrajch. Dukát zazvonil jako rolnička a tu začnou zvonit vostatni zlaťáky jeden vo druhej, hůř než dyž jedou formanský sáně.

Kocour nechal myš myšej a zpátky. Beneš tak tak že vyskočil z díry, uzel tam nechal, a palikuje vocaď přes kořeny a kameny jako litej jelen. Eště měl štěsti, že práuje končil čas, co moh bejt kocour na dennim sjetle, jináč by ho tá potvora zakletá rozterhala na cucky. Takle ale muselo tó strašillo honičky nechat a honem se urátit do díry, protože se skála už zavírala.

„No tys tomu dal," poudá myš, dyž se s Bešem zas sešli. „Teď budeš muset rok čekat, až se skála zas vodeuře!"

„Vo to neni, horší, co zatim budu jíst," staral se Beneš.

Myš mu poudá: „Šláhni si do kapcy, třá tam něco bude." A vidite, krásný dva tolary tam zazvonily, docela nový. Ani neujeďal, že se mu je podařilo v tom kalupu zachránit.

A myš hned aby šel do Jilemice a za jeden zlaťák koupil stelnou krávu a za druhej pytel mouky, sekyru, kosu, pilu, trakař a lněný semínko. Že mu dycky dobře radila, tak Beneš poslech. Eště ten samej den šel do města a nakoupil potřebnejch věci. A už to začalo. Myš komandovala a Beneš dřel jako morák. Někdy už remcal, že takovou potvoru malou nebude poslouchat, ale co to bylo platný, vona myš byla ženckýho rodu a to známe, že každá ženská musí prosadit svou, i dyž je merňavá jako myška.

Beneš porážel stromy a staujel chalpu, u ni malej chliu pro krávu, sekal trávu a sušil seno, plel a pak terhal len, staujel milíře a pálil dřevenný uhli a vobčas jezdil trakařem do Jilemice, kde prodával sejra, uhli, toť se ví, že i upytlačenýho sernce a jinou zjeř, kdopak dřiu

na horách nepytlačil. A vida, vello se mu dost kale. Dyž napallo sněhu, měl už chalpu pod třechou, kermeni taky forotu a pěkně v teple spřádal len, jak mu myš radila.

Dyž přišlo jaro, začal tumel znovu. Měl vod krávy tele, uklidil louku, vyporážel kus háje a uďál si flák pole pro bandory, no, nadřel se dost, ale Pámbu mu požehnal. A vono mu to šlo naramně vod ruky, i zahrádku si porychtoval, studnu vykopal. K celýmu štěsti mu scházela jen ňáká ženckà.

Jennou von se vrátil z Jilemice, dobře prodal pelnej trakař dřevennýho uhlí, taky ňákou přízi, máslo a sejr, chce se pochlubit myši, co pěknýho koupil, jaký henničky, kastróly a vžice, ale co to? Myš ležala ve svým pelíšku u kamen a serdičko ji doklepávalo. Už byla skoro tuhá. Von Beneš si na ni zvyk jako na dobrýho čloujeka. Hned měl voči na vodě a prej ty má drahá myško, co jen já si bez tebe počnu? Vzal ji do dlaně a začal na ni dejchat a samou lítostěj ji dal hubičku.

Ale teť! Najennou se zablejsklo a zařmělo, až se chalpa roztřásla, a misto myši deržal von Beneš na rukách krásný ďůče, takovejch vosumnáct roku mu mohlo bejt. Co na ni bylo s tou myšej podomný, to byly akorát na ni bílý šaty, sametový, zrouna jako myší kožíšek.

„Děkuju ti nastokrát, ty muj vosvoboditeli! Do nejdelší smerti ti zustanu věrnou manželkou a provázet tě budu poušech cestách života," poudala mu zrouna tak, jak to hovořívál při svarbách pan farář. Beneš z toho byl málo chytrej, neni taky divu. A tak si spolu selli na pelest u postele, koukali si nauzájem jeden druhýmu do voči, červený vona už je teď neměla, ale krásně modrý. A tu se Beneš doujeděl to vostatní. Tá myš byla berž zakletá círa toho rytíře, ale že trest ji postih venkoncem nevinně, bylo pro ni určený vysvobození hubičkou vod čistýho mládence. No a to se stalo. Toť se ví., pro toho jejího zlýho otce žánná milost stanovená nebyla, von je zakletej do toho kocoura do skonáni sjeta.

Za pár dni tomu zas byl rok, co se skála vodeuřela. A myslíte, že von Beneš si tam pro ten dundel zlata šel? I kata! Vobá dvá zvostali doma. Nač prej zlato, dyť mý si stačíme takle. A nešli tam ani pozdějc. Von Beneš dřel, princka měla komando, ale že byla pohlenná, tak se to dalo snýst. Jo bodejť, voni pak taky měli kůpu děti, a jak vodrůstaly, staujel jim Beneš chalpy a za chvíli tu po stránich byla málem celá vesnice. A že ji založil Beneš, začalo se tu řikat Benešsko a nnes se to menuje už jen Benecko.

A lidi sou tu taky po tom pervnim páru. Po Benešoj velký dříči a po tý princce tak drobek pancký mysli, ale jennat se s nima dá. A tá skála tam taky eště je i s pokladem. Jenže se už nepamatuje, kerej den v roce se votvírá. A vzít si kůli tomu rok prázno, to by se ani, tervám, nevyplatilo.

Podle zlomků staré místní pověsti a dvou pohádek

Jak vychovávat děti

pokračování
Miloslav Rychlovský

Dvě dětské duše

Silou obrazivosti oživuje si dítě hračky, ztělesňuje a zeživotňuje vítr, stín, tmu, věří v strašidla., Mikuláše, anděly a čerty. Má vedle skutečného světa ještě jeden svůj, svět pohádky, který je mu milejší než náš dospělých. Neboť v něm nemusí mluvit pravdu, v něm je možno být princem, přeletět bez křídel nebo jen s papírovými křídly moře, v něm zvířata i němé loutky dovedou hovořit jako lidé. Čím více dítě pociťuje zákonitost a logiku skutečného světa, tím více touží a tím raději se uchyluje do svého světa, kde je možné jako ve snu mít všechno bez peněz a být vším, nač si jen pomyslíme. Bytost dětská je rozdvojena: jedna část žije ve svém vlastním světě, do něhož bez svolení dítěte nikdo nesmí vstoupit, a druhá část věží ve světě nám všem společném. Chceme-li, aby duševní podoba dítěte vynikla ještě názorněji, můžeme říci, že dítě má dvě duše: obrazivou a rozumovou.

Obrazivá se má čile k světu, jakmile se poněkud rozvinou dětské smysly, asi ve třetím roce; rozumová dospívá později. Když i ta povyroste, žijí obě nějaký čas pospolu, aniž by si překážely. Hned první, hned druhá se posadí na trůn a vládne. Dospělým je to dost těžko pochopitelné. Nejlépe tomu porozumíme, představíme-li si, že bychom mohli, kdykoliv by se nám zachtělo, usnout a pustit si sen, jako si pouštíme film nebo radio, zase procitnout, opět usnout a snít atd. Tak se asi dvě dětské duše stále ve službě střídají. Obrazivá je jako někdo dospělý, proto má službu častěji a déle než rozumová, která je ještě sama dítětem. Ale rozumová roste, a jak dospívá, tak přibývá sporů mezi ní a duší obrazivou, která je nakonec poražena a musí ustoupit. Pak se člověk plně včlení do tohoto světa a jeho zákonitostem.

Snad nejlépe ten vývoj objasní několik dat ze života mé dcerky. Odjeli jsme, když ji bylo asi pět roků z Jihlavy do Hradce Králové. Vzali jsme jí, aby nevěděla, do kufříku její nejmilejší hračku, medvídka. Ráno v Hradci, když ještě spala, jsem ji ho posadil na peřinu, aby jej hned viděla. Když se probudila, dal jsem medvídkovi mluvit lidským hlasem: „To je hrůza! Ta naše máma se nám zbláznila! Sama si odjede do Hradce, mne zavře do skříně, a ani si na mne nevzpomene. To není moje maminka, to je taková zlá macecha. Nechala by mne umřít hladem. Ještě dobře, že bylo otevřené okno. Chytil jsem se žlábku na zdi a slezl po rouře na dvorek. Pak jsem utíkal na nádraží a celou noc běžel podle kolejí, jen se mně nožičky kmitaly, a teprve ráno jsem sem přišel. To jsem se nacupal! Tak co: jsi moje maminka nebo macecha? Pověz! Mám ti umřít? Pak už nebudeš mít žádnou moudrou hlavičku, žádného medvídka!“ Dal jsem hračce ruku za hlavu a pustil po čumáčku několik kapek vody. Jakmile Vlastička uviděla „slzy“ na medvídkově tváři, obrátila ke mně vyděšené oči: „Je to pravda?“ Právě na této otázce, tak naléhavě a důrazně pronesené, je vidět, jak se obě duše prudce srazily. Obrazivost se sice velmi

silně účastnila smyšleného medvídkova románku, ale již tu byla rozumová kontrola. Dítě snad jen o rok mladší by s tou otázkou sotva přišlo a věřilo by bez pochybnosti medvídkově žalobě.
Dítě z počátku obrazy z vnějšího světa prostě ukládá do svého mozku, nebo, jak bylo jinde řečeno, do svých zkušenostních rámečků. Později jako by se jednotlivé zkušenosti začaly hýbat, prolamují rámečky, spojují se, splývají, prostupují a vytvářejí nové celky. Duševní podoba dítěte se ponenáhlu mění. Dítě začíná duševní materiál zpracovávat, přemýšlí. Tak se vyvíjí rozum a soudnost. Dříve měla obrazivost zcela volné pole. Vyvíjející se rozum ji však kontroluje, stlačuje a klade jí meze.
Později pozorujeme další změnu. Dítě se sice baví s hračkami, ale zeptáme-li se ho, jsou-li živé, odpoví, že nejsou. Ptám se: „Tak proč dáváš panenkám jíst a strojíš je? To přece nejsou živé!"řekl jsem jednou Vlastě. „Já si jen tak hraji," odpověděla. A jindy mi řekla: „Ve hře jsou živé, ve skutečnosti ne. A skutečnost je víc než hra." To již ví dítě, že hračky nejsou živé, ale pokud je silná obrazivost, nevadí mu to. Obrazivá i rozumová duše žijí nějaký čas ve vědomí dítěte vedle sebe, ale rozumová nabývá ponenáhlu převahy, což je vidět ze slov, že skutečnost je víc než hra.
V tomto vývoji lze pozorovat tři období. Napřed dítě věří, že jsou hračky živé, potom o tom pochybuje, a nakonec už ví, že živé nejsou. Stanovit hranici těchto změn není možné. Jsou děti tříleté, které už nevěří, že je panenka živá, a jsou šestileté, jež tomu věří. Brzy potom přestane dítě zeživotňovat a panenky odloží. Bývá to mezi sedmým a osmým rokem, u chlapců o něco dřív. To je první důležitý mezník v životě dítěte.
Podobně je to s Mikulášem. Malé dítě věří, že Mikuláš přichází z nebe. Potom postihne, že je to přestrojený táta, ale přitom si myslí, že v nebi je pravý Mikuláš. Pak ani nevěří na Mikuláše v nebi. S těmito změnami se mění celková duševní fysiognomie dítěte. Obrazivost pohasíná, proto si dítě přestává hrát s hračkami (nejsou živé), přestává věřit v Mikuláše a přestává se bát strašidel. Ale obrazivá duše není tak hned mrtva a zcela vyřazena. Někdy ještě čtrnáctileté dívky si hrají s panenkami s takovou něhou, jako když byly malé. Je to reakce na příliš mnoho rozumových popudů, kterým je ve škole dítě vystaveno. Tu zase jako by našlo odloženou duši obrazivosti a řekne jí: „Pojď sem, má drahá, bylo lépe, když jsme se měly rády!" A když nikdo nevidí, vezme kočárek a sní, že je šestiletou holčičkou. Někdy je to též projev probouzejícího se mateřského pudu.
Množství rozumových fakt tlačí takovou tíhou na mozek dítěte, že v něm probouzí prapodivný vzdor. Dítě si řekne: „Kdyby nám stokrát řekli, že je země kulatá, já vím, že tam někde daleko je zeď a za ní černá propast. I když jsme se učili, že déšť jsou sražené kapky vodní páry, které svou tíží padají k zemi, možná, že tam nahoře sedí andělíčci s pípou a sítem a rozprašují vodu na zem." Bylo zjištěno, že si docela vážně vypravují takové věci velké děti, které se učí zeměpisu a fyzice. Je to revolta poražené obrazivé duše? Nebo to dohasínající svět pohádek zlatí posledními červánky život dítěte uprostřed věcí skutečných, logiky, rozumu a zákonů? Asi že v obojím výkladu je něco pravdy.
Má do tohoto procesu vychovatel nějak zasahovat? Rozhodně ne násilně. Jen si všimněte šesti nebo sedmiletého dítěte, když přijde bledé a nervózní ze školy, unavené mluvnicí a počty! Co nejdříve udělá, jak odloží aktovku? Sáhne po svých panenkách nebo autíčkách. Pojď sem, moje pohádko, můj krásnější světe! V něm hledá a nalézá odpočinek a osvěžení, asi tak jako my v lehké četbě nebo hudbě.

pokračování

BULVÁR ZTRACENÝCH ILUZÍ

Slavomír Ravik

Když uvážím, že je Bůh spravedlivý, bojím se o svou zemi.

Thomas Jefferson, třetí americký prezident (1743–1826)

O tom dni a té hodině však neví nikdo … jenom Otec.

Evangelium sv. Marka (13, 32)

Sedm pečetí

Těmi sedmi pečetěmi se rozumí otevírání útlého biblického spisku o Janově Zjevení, tedy o Apokalypse. Naučení o trestu, který stihne lidstvo jako celek. Nic nového – myšlenka o zkáze, o trestech a následném pokání nás provází snad od vzniku lidské společnosti před tisícovkami let. Vzpomeňme přece biblickou záplavu, o níž hovoří v podstatě mýty, které vznikaly nezávisle na sobě na celé planetě. Trest a zkáza za Sodomy se stala již dávno symbolem soudu a ztělesněním obecné nemravnosti. Archeologové dosud pátrají po zbytcích zaplavené Atlantidy, o níž nám vydal první písemné svědectví řecký filozof Platon v dialogu Kritias.

Když Platon popisoval příčinu této pohromy, napsal o obyvatelích Atlantidy, že „božská částka v nich zmizela", a tak „se plnili nespravedlivou zištností a mocí", takže bůh bohů Zeus „toto všechno vidoucí, zpozorovav, že řádné pokolení jest v bídném stavu, pojal úmysl uvaliti na ně trest, aby zmoudřeli a napravili způsob svého života". Tedy tuto dějinnou zkušenost nosíme v živé paměti, a neustále si ji připomínáme v textech starozákonních proroků, jimž židovské okolí na výtky a varování odpovídalo mordováním. Připomínáme si ji v Sixtinské kapli, včetně půvabné Sibylly delfské. Varovným zprávám Legendární Kassandry, antické věštkyně, nikdo nevěřil, což ovšem platí pro autory vážných úvah o budoucnosti lidstva až po naše časy.

Leč vraťme se k Janovu Zjevení, k Apokalypse, která se hemží nejrůznějšími šelmami, také dračím plemenem, množstvím pohrom, které jsou tu spočteny. Text sám je relativně stručný, k přečtení stačí hodinka soustředění – ale sama zpráva člověka nabudí k dlouhým úvahám o minulosti a současných strázních, neboť člověk, jak se ukazuje, za všechnu vinu platí.

Na ostrově Patmos usíná zvěstovatel poselství Jan, údajný autor textu, který uzavírá všechny biblické texty. Za ním se otevírá dějství, které se týká vzdálené budoucnosti. Otevření této zprávy začíná lámáním sedmi pečetí. Vyjíždějí apokalyptičtí jezdci, je sežehnuta třetina země, lidé na zemi se pobíjejí, jako ostatně vždycky, s černým koněm přichází hladomor, hroutí se hory, nastává děsivé zemětřesení, probíhá den hněvu, zhořkla třetina vod a ke všemu padají hvězdy. K tomu troubí trubadůři posledního soudu na své polnice.

Nakonec, jak čteme, nastalo ticho… Chvíle, která nahání větší hrůzu, než všechna předchozí hlasitá dějství. Tomuto vzdálenému vyprávění, které Jan zapisoval před dvěma tisíci lety, nemusíme věřit doslova – rozhodně se obejdeme bez šelem, ovšem pády nebeských těles – asteroidů – můžeme sledovat neustále, s tím, že většina z nich mine o fous Zemi, přičemž občas, jak víme z historie Tunguzského meteoritu, se tato tělesa doopravdy strefí „do černého".

Hlad je ovšem všudypřítomný. Tedy v říjnu 2017, kdy jsem si otevřel tuto zprávu, zemřelo hladem desetitisíce lidí, bylo spácháno 831 tisíc sebevražd, ale obézních lidí žilo na zeměkouli 689 milionů lidí. To je jen zpráva za deset měsíců tohoto roku. Jenom náhodný výběr některých dat dosti přesvědčivě vypráví o stavu a rozpoložení na naší planetě.

Nejpodstatnější je na Janově svědectví připomínka, že každého z nás čeká jedna malá, osobní apokalypsa. Nastane den, který na dávných ciferníkách hodin zvěstovalo stručné varování: „Nezapomeň, že jedna z nich bude tvoje poslední." Jednoho dne a jednu hodinu skončí náš čas, dohoří svíce – a o tom, co přijde, ví někdo více, jiný méně, ale pro všechny bez rozdílu dojde k překvapení. Jak píše Shakespeare, jde o to, „jaké sny se nám budou zdát", nebo co budeme prožívat v tomto osudném čase. Tedy v každém případě nám Janovo Zvěstování sděluje memento mori.

Na apokalyptickou vizi si nejspíše v předvečer druhé světové války vzpomněl Erich Maria Remarque, když sledoval apatii tuleňů, které pozvolna likvidovali lovci – mordýři na pláži. Tedy v Bráně vítězství napsal o tomto stádu a o svých myšlenkách jejich autor doslova: „Příběh evropských tuleňů. Soumrak civilizace. Unavený, beztvarý soumrak bohů. Planá hesla lidských práv. Výprodej kontinentu. Valící se potopa. Smlouvání o konečnou cenu. Starý tanec zoufalství nad propastí. Opětné pozvolné zatahování lidstva na jatky. Až ovce bude obětována, blechy se zachrání. Jako vždycky." Od autorových časů se na této podívané mnoho nezměnilo. Jenom se proměňují kulisy a obsazení rolí. Jinak všechno zůstává při starém; jen dávné zkušenosti nám dávají nahlédnout, co si zasluhujeme…

To byla myšlenka, která mě vedla k zamyšlení nad sedmero pečetěmi, a k úvaze, kolik jsme jich, jako předehru apokalyptického finále, asi zlomili. Víme, že máme špatně naladěné myšlení, že neovládáme ani vlastní jazyky, že máme porušenou strukturu mocenských systémů, nemocnou ekonomiku, že jsme geniové produkce, ale idioti v rozdílení bohatství, máme poničenou přírodu, psychopaty u moci, a davy lidí trpící depresemi a beznadějí. Zdá se, že těch zlomených pečetí je mnohem víc, než předpokládalo Janovo apokalyptické vnímání…

Ve své niterné tísni a nejistotě začínáme vnímat hluboké nedostatky lidského společného soužití, vidíme, jak se mocenské elity vzdalují svým občanům, bankovní systém má rostoucí odstup od svých střadatelů, každý z nás se odcizuje přírodě vůkol, venkov, tající jako první spadlý sníh se stěhuje do přelidněných měst, a jsme nevšímaví k anonymním sousedům v jednom patrovém domě. Začínáme rozumět dávným prorokům, často z izraelské kulturní oblasti, kteří v jiném čase a v jiných podmínkách čelili mravnímu zápolení svého národa.

Prorok Izaiáš (Iz 24, 4-5) nám zanechal povzdech s aktuální platností: „Zem chřadne, uvadá, celý svět vadne vyčerpán, vyčerpán je i výkvět národa. Země je poskvrněna svými obyvateli; neboť překročili zákony, na ustanovení nedbali a věčnou smlouvu zrušili. To proto zemi hltá prokletí a její obyvatelé pykají…“ Na jiném místě (Iz 24, 18-20) čteme, že „nebeské průduchy se otevřou, zemské základy se otřesou. Země se láme, láme jako chýše pod vichrem. Její provinění na ni těžce dopadne, zhroutí se a už nevstane“.

Evangelista Lukáš (Lk 21, 26-28) pak zvěstuje, že „lidé budou zmírat strachy v předtuše toho, co má přijít na svět, neboť nebeské mocnosti se budou otřásat“. „Až se to všechno začne dít,“ vzkazuje nejspíše osvíceným lidem, „vzpřimte se a pozvedněte hlavy…“

Cítíme, že v těchto sděleních starých tisícovky let je obsaženo varování vzdálené hrozby všem civilizacím, které mezitím na svá provinění doplatily. Naše doba je jen znásobením aktuálních hrozeb a počtem viníků, jichž je na planetě poprvé osm miliard. Navíc – zatímco všechny minulé zkázy probíhaly v různých končinách a v nejrozlehlejších říších, jimž historie zanechala jen malou vzpomínku, tentokrát, zásluhou znásobené ničivostí jakou disponujeme, jde poprvé o planetu jako celek.

Podivuhodná jsou novější varování, odvolávající se na nemravy naší doby. Francis Bacon, již citovaný státník a myslitel alžbětinských časů uprostřed rozmarů své doby napsal: „Zrůdnost falše a zklamání důvěry nelze patrně pojmenovat líp, než že to bude troubení k poslednímu soudu nad lidským pokolením.“

Jeden z významných činitelů církve, papež Řehoř Veliký (540–604) našeho letopočtu, nejspíše pozoroval neřesti své doby a tedy stanovil sedmero smrtelných či kardinálních hříchů. Nejspíše bychom je mohli pojmout jako nejhrubší viny člověka, platné i bez církevního příkazu po všechny časy.

Na prvním místě je pýcha či hříšná nadutost, o té je řečeno v biblických Příslovích, že „pýcha předchází pád“. Může to být pýcha vlastnická, také nadutost duchovní či intelektuální. Jejím základem je nejspíše postoj člověka, který nezná míru a neuvědomuje si, že nadání je darem, a jak víme z novozákonních textů, je také spojeno s hlubším osobním závazkem. Komu bylo více dáno, od toho bude při konečném zúčtování více požadováno. Majetek při cestě k věčnosti už vůbec žádnou roli nehraje, je spíše zátěží, pokud jsme plody svého života nesdíleli s potřebnými vůkol.

Na druhém místě je pak hněv; jak si pamatujeme z prvního vražedného konfliktu lidstva, totiž z bratrovraždy, již se dopustil Kain na Abelovi, hněv sám o sobě je otcem vraždy.

Závist je pak, jak se píše v biblických Příslovích „hnisem v kostech". Je spojena s rozkoly v mezilidských vztazích a se žárlivostí, která popohání člověka do bezohledné honby za masovým konzumem.

Smilstvo je považováno za erotickou honbu za požitky, ale také za nečistotu v duši, která prosakuje do našeho chování. Dnes k obsluze chtíče je na celém světě k dispozici na 14 milionů prodejných ženštin, nemluvě o nejrůznějších metresách zbohatlíků. Jsou to však jen hrubé odhady.

Obžerství je pak trvalým a všudypřítomným jevem. Podle údajů statistiků (2013) napočítáme 1, 5 miliardy obézních, prakticky tedy každý pátý z nás, zatímco ve stejné době jiná miliarda trpí soustavnou podvýživou. Co již lépe může dokumentovat lidskou rozežranost a plýtvání, než fakt, že v roce (2015) se vyhodí v bohatých zemích na 222 milionů tun potravin, které by mohly nasytit miliardu strádajících.

Lenost se projevuje nejrůznějšími formami. Tou nejnebezpečnější je nezájem o kultivaci vlastního ducha, apatie k darebnostem vůkol, a lhostejnost v osobní orientaci. Patří sem jistě i zanedbání talentu, s nímž jsme vstupovali jako s neopakovatelným darem na tuto planetu. Tito nedbalci budou odcházet na konci svých dnů s prázdnýma rukama.

Konečně lakomství připomíná biblický text, že „milování peněz je kořenem všeho zlého". Navíc rozděluje chudinu od bohatství a napětí mezi oběma vrstvami se podobá, jak již bylo řečeno, nebezpečně se otevírajícím nůžkám.

Tento přehled křivého počínání jakoby sám nestačil – různí dobrovolníci přihazují na misky vah další těžká závaží, která jsou ovšem jen odvozeninami od zmíněného sedmera. Připomeňme si genetické manipulace, ožebračování lidí, sociální nespravedlnost, znečišťování životního prostředí či nemravné zvyšování bohatství. Tak bychom ovšem mohli pokračovat dál.

Německý filozof a psychiatr Karl Jaspers, téměř náš současník (1883 – 1969), ve své studii o Otázce víry vytvořil dělení těchto darebností podle odpovědnosti. Vypočítává totiž čtvero provinění – a hovoří o vině kriminální, politické, morální a metafyzické. Dosazovat můžeme i my.

Tak nějak jsem sám napověděl, že kriminální viny končí u soudu. O politické vině víme své – dopouští se jich například lidé, kteří přebírají odborná místa bez dostatečné kvalifikace, což se odehrává ve většině případů, samozřejmě s následnými dopady na životy občanů. Tady skončí mizérie u konečné ztráty politické moci, což ovšem trvá někdy dosti dlouhou dobu.

Z morální viny, která se týká většiny z nás, se odpovídáme vlastnímu svědomí. Je-li citlivé a vnímavé – je její zatížení dosti bolestivé, tíživé, vede k pokání a snad i k nápravě. Nu a za metafyzickou vinu odpovídáme samozřejmě Bohu. Kdo má zanedbané, nečisté svědomí, nemá tuchu, jakou instanci v celém životě zanedbával. Indičtí duchovní otcové by nad ním užasli, neboť jsou přesvědčeni, že za všechno budou platit v karmickém osudu následujícího života.

A tak se vracíme čas od času do antického věku, k postavám, které navěky představují skvělý náhled nejen na svět starého Řecka a na římské impérium, ale na všechny mocenské postavy a jejich říše v dějinách. Tím

jedním symbolem se stal syndrom, zvaný „hybris“, který v řeckém kontextu nesl podobu nymfy, která budila pýchu, domýšlivost, aroganci, drzost, tedy vlastnosti, jež pobuřují božstva. Neboť osoba, která se vzpouzí řádu světa a nezná svou míru ve vztahu k bohům, si koleduje o patřičný trest. Ten pak postihuje celé lidské společenství.

Nu a vykonavatelem soudního rozhodnutí se stává bohyně odplaty Nemesis, zpodobovaná jako zamyšlená dívka, potomkyně bohyně noci a boha temnot. Ta nadělovala lidem buď tresty, nebo je obdařovala štěstím, podle zásluh.

Pozoruhodné je, že jejím symbolem byla míra a uzda, ale také meč a bič. Co se týče nymfy zvané Hybris, ta vstoupila do povědomí medicíny díky britskému politikovi a psychiatrovi Davidu Owenovi, který se zabýval vlivem psychiky na rozhodování vrcholných politiků. Syndrom hybris představuje „zpupnost z povolání“. Poznámka, řekli bychom, stále aktuální; tomuto syndromu se vyhne jen málokdo.

Z knihy Bulvár ztracených iluzí vydané v roce 2019.

*Autor, **Slavomír Pejčoch**, s pseudonymem **Ravik**, narozený 22. 4. 1932, studoval na Karlově učení historii, archeologii a filozofii, na univerzitě v Bagdádu arabštinu a na Vysoké škole ekonomické ekonomii. Poměry šedesátých let ho donutily zpracovat analýzu ekonomiky (My a Oni), která je vydaná v devíti jazycích, včetně japonštiny. V Úřadu vlády patřil mezi dmýchače roku 1968. Byl zván na Harvard, zůstal doma, vyhozen ze zaměstnání se zákazem jakékoliv publikace. Na dlouhé roky zakotvil v podniku invalidů Meta, překládal cizí vědecké práce o hydrologii a vytvářel odborný slovník česko-anglický. Během času se stal v Metě odborníkem na tvorbu cen.*

Po roce 1989 se vrátil do Úřadu vlády a dále studoval a psal. Protože se děje po devadesátých letech neodvíjely podle jeho očekávání, začal studovat všechen tisk a sledoval media všeho druhu denně po téměř patnáct let. Dnes je historikům k dispozici celkem 7000 ojedinělých stran. Vydal mnoho svazků o Praze, o bitvě v šestašedesátém u Hradce Králové a mnoha dalších tématech, jako jsou Biblické příběhy, Knihy o starožitnostech. Celkem vydal na sto publikací, mnohé ještě čekají na své čtenáře, nevydané řadu let.

Odvaha

Boleslav Prus

Na večer, jako obyčejně, přišel ke mně můj přítel ze studentských let, Bydlili jsme oba dva na vsi, hodinku od sebe, a vidívali jsme se skoro den co den. Mne vábil jeho neoblomný klid a střízlivost mysli. Toho dne zpozoroval jsem však, že ho něco hněte; upíral oči k zemi a švihal si nervosně prutem do nohy. Nepokládal jsem za vhodné ptát se ho na příčinu jeho zřejmé rozmrzenosti, ale on začal o věci sám.

„Víš," ozval se, „stala se mi dnes hloupá příhoda." Jeho slova mne naplnila opravdovým údivem; bylo takřka nemožné, aby člověku, který se dovedl tak ovládat, se mohla stát nějaká „hloupá příhoda".

„Měli jsme dnes ráno ve vsi požár", mluvil dále, „Shořela chalupa…"

„A ty jsi snad v záchvatu horlivosti skočil do ohně?" – přerušil jsem ho tónem poněkud ironickým. Potřásl rameny a, jak se mi zdálo, lehce se zarděl; ostatně dost možná, že mu padla na tvář záře zapadajícího slunce.

Po přestávce pokračoval: „Vznítilo se sedlákovi na půdě konopí a v několika málo minutách na to chytila střecha. Při pohledu na kotouče černého dýmu a ohnivé jazyky prodírající se skulinami kolem komína, opanovala mne šosácká zvědavost a šel jsem se tam podívat. Lidé byli v práci, a tak jsem zastal na místě jen několik málo osob: dvě naříkající báby, ženu varhaníkovu, která obrazem svatého Floriána zaříkávala požár, a rozkládajícího dědka, který držel v obou rukách prázdné konve. Od nich jsem uslyšel, že chalupa je zamčená, protože hospodář se ženou šli na pole."

„Ano takhle se u nás staví chalupy," uvažoval přítel. „Barák hoří, jakoby v něm bylo skladiště střelného prachu. Skutečně v několika minutách stála celá střecha v plameni: dým štípal do očí, a oheň sálal tak silně, že z obavy o šaty chtě nechtě musel jsem ustoupit o několik kroků. Zatím přiběhlo několik lidí s háky, sekerami a vodou: jedni začali vyvracet plot, jemuž nehrozilo žádné nebezpečí, jiní lili vodu z konví tak nešikovně, že na místo do ohně tekla voda lidem za krk, a přitom jednu ženskou porazili na zem. Neřekl jsem jim ničeho, poněvadž jsem viděl, že dalším stavením se škoda nestane, a hořící chalupu tak jako tak nebylo možné zachránit V tom kdosi náhle vykřikl: „Je tam dítě, malý Stašek!" „A kde?" „No v chalupě spí, spí v necičkách pod oknem! Je potřeba jen vyrazit okno, a jistě se vytáhne ještě živé…" Ale nikdo se nehnul. Došky na střeše již vzplanuly a krovy řeřavěly jako rozpálené dráty. Musím říct, že když jsem to uslyšel, srdce se mi v prsou neklidně rozechvělo. Pomyslel jsem si – když nikdo nechce jít, tedy já půjdu… Na zachránění dítěte stačí půl minuty. Času je dost, ale ten pekelný žár!… „No tak, hněte se někdo!" volaly báby. „Ó vý, duše psí, nejste hodni jmenovat se muži!" „Vlez si tedy sama do ohně, když máš tolik rozumu!" osopil se kdosi ze zástupu. „Tam číhá na člověka jistá smrt, a dítě, slabé jako kuřátko, bez toho již chudinka také nežije."

Krásné! – pomyslil jsem si – ze sedláků se žádnému nechce, a já se ještě rozpakuju. Ačkoli našeptávala mi vracející rozvaha – ký ďas táhne mne do toho bezúčelného dobrodružství?

Mohu bezpečně vědět, kde dítě opravdu leží? … A co jestli z neciček vypadlo?
Krovy byly již již zuhelnatělé a počínaly se s hluchým třeskem kroutit. Ale teď je již třeba stůj co stůj se tam dostat – myslel jsem si – každá vteřina je drahá. Není přece možné, aby dítě uhořelo jako nějaký brouk.“ A což jestli už opravdu nežije? - odpovídala mi úvaha : pak věru nestálo by za to kazit si kabát…
Z daleka ozval se strašlivý ženský křik: „Mé dítě! Zachraňte mi mé dítě!“ Ozvalo se: „Držte ji!“ bylo slyšet odpověď „nebo skočí do ohně a uhoří!“ V tom zaslechl jsem již za sebou jakousi tahanici a týž zoufalý křik: „Pusťte mne! … vždyť je tam mé dítě!“ „Odveďte ji stranou!“ přihlížející volali.
Nemohl jsem se již déle zdržovat, rozběhl jsem se k hořící chatě. Ovanul mne prudký žár a dým, střecha příšerně zapraskala, jakoby se trhala, z komína se začaly sypat cihly. Zpozoroval jsem, že mi začínají doutnat vlasy – a rozhněvaně ustoupil jsem zpátky. Nebyla by to hloupá sentimentalita – pomyslel jsem si – pro hrstku lidského popela dělat ze sebe strašáka? … Ještě by řekli, že jsem se chtěl laciným způsobem stát hrdinou! …
Co jsem takto uvažoval, vrazila do mne jakási mladá dívčina, běžící tryskem k hořící chatě. Uslyšel jsem řinkot vyražených tabulek, a když nenadálý závan větru odehnal mrak dýmu, spatřil jsem ji v okně, tak hluboce nachýlenou do jizby, že bylo vidět jen její neumyté nohy.
„Co děláš, bláznivá?“ zvolal jsem; tam nenajdeš již, než jenom mrtvé tělíčko!“
„Anežko! Pospěš!“ ozval se ze zástupu zoufalý hlas.
V tom propadla se s rachotem část stropu a snop jisker vyletěl vysoko k oblakům. Dívčina zmizela v kouři a mně se zatmělo v očích. „A-než-ko!“ opakoval naříkající hlas matky.
„Hned! … hned! …“ odpovídala dívčina, chvatně se vracející od spáleniště. S napětím všech sil nesla v náručí chlapce, který probuzený ječel, jako by ho bral na nože.
„Tedy děcko je živé?“ ptal jsem se zbytečně.
„Živé a zdravé, copak nevidíš!“ kdosi mě okřikl.
„A co ono děvče? Je to snad jeho sestra?“
„Ale kdepak“ kdosi odpovídal. „Je to děvče docela cizí, také u jiného hospodáře slouží a je mu teprve asi patnáct let.“
„A nic se jí nestalo?“ ptal jsem se pro sebe provinile.
„Propálila si šátek a trochu ji shořely vlasy…“
„Když jsem teď v podvečer šel sem, náhodou jsem ji uviděl: škrabala na zápraží brambory a zpívala si falešným hlasem nějakou písničku. Chtěl jsem ji vyslovit své uznání, než v tom jsem si připomněl náhle jejího divokého zápalu a svého rozvážlivého taktu při pohledu na cizí neštěstí, a rázem mne pojal takový stud, že jsem se neosmělil k ní promluvit ani jediného slova… Ano, takoví jsme my!“ doložil a počal šlehat prutem do rostoucího bodláčí u cesty.
Na nebi se počaly ukazovat hvězdy a chladný vítr přinášel od rybníka skřehotání žab a kvílení vodního ptactva chystajícího se k spánku. V tu chvíli jsme se s přítelem obyčejně domlouvali o programu příštího dne, ale dnes ani jeden, ani druhý neotevřeli jsme ústa. Za to zdálo se mi, že křoviny kolem nás šeptají:
„Ano, ano, takoví jste vy!“

Z kalendáře národního osvobození LEGIOGRAFIE vydaného roku 1926

Komenský a Masaryk

T. Butta

V měsíci březnu mají výročí narození dvě význačné postavy našich dějin. Dne 7. března se narodil Tomáš G. Masaryk a dne 28. března Jan Amos Komenský. Komenský a Masaryk žili každý v jiné době, a přesto měli mnoho společného. Oba pocházejí z jižní Moravy – Komenský z Uherského Brodu a Masaryk z Hodonína. Komenský byl knězem a později biskupem Jednoty bratrské. Tento náboženský myslitel se angažoval v politice. Masaryk byl zase politik, který spatřoval důležitost náboženství v životě člověka i v moderní době.

Oba se vyznačovali osobní zbožností. Komenský se uprostřed hrůz a zmatků ve světě uchyloval k Bohu do ráje svého srdce a čerpal útěchu z Boha – hlubiny bezpečnosti. Také Masaryk se pravidelně modlil a nechápal svět a dějiny nahodile, nýbrž spoléhal na Boží prozřetelnost.

Komenský zakládal svoji víru na Ježíšovi. Je to zřejmé z jeho dopisů i spisů, včetně jeho spisu „Jedno nezbytné", který obsahuje vyznání víry a důvěry v Ježíše Krista, vyslovené v závěru jeho života. A stejně tak i Masaryk vyznal: „Ježíš, ne Caesar." To znamená, že má jít o službu druhým, ne o vládnutí, ovládání a zastrašování druhých, nemá vítězit moc a násilí, ale láska a soucit.

Oba také zdůrazňovali humanitu – lidskost. Člověk se má stávat tím, kým ho chce Bůh, který ho stvořil ke svému obrazu. Lidství se má projevovat mravností, vzdělaností, tvořivostí, úctou a úsilím o dobro, spravedlivý řád. Opakem jsou barbarské činy – zabíjení a ničení. Oba prožívali válku – Komenský třicetiletou, Masaryk první světovou. Obě války byly strašné. Každá válka je strašná. Oba byli zastánci cesty smíření a míru, ale připouštěli nutnou obranu.

Komenský patřil k těm, kdo opustili svoji vlast z náboženských a politických důvodů a nacházel útočiště, pomoc a podporu v zemích Evropy, které pro něho v té době představovaly místa politické a náboženské svobody. I Masaryk pobýval v exilu a zasazoval se pro svobodný a samostatný stát. Komenský se nikdy do vlasti nevrátil. Zemřel v cizině. Masaryk se do vlasti vrátil. Přijížděl do Prahy vlakem přes jižní Čechy a kolem trati a na nádražích ho vítaly s nadšením a s vděčností zástupy lidí. Komenský byl mužem širokého vzdělání, stejně tak Masaryk. Vzděláváním a výchovou chtěli oba napomoci zlepšení poměrů ve světě, ve kterém se projevuje nesnášenlivost, nepřátelství a nenávist.

Jak Komenský, tak i Masaryk měli již za svého života své příznivce i odpůrce. Oba si získali uznání, ocenění, ale oba byli také vystaveni nenávisti a hanobení v době, kdy nastoupily k moci totalitní režimy. Jejich knihy se nesměly číst, jejich jména nebyla připomínána.

Masaryk promýšlel české dějiny. Zajímal se o postavy a myšlení české reformace – o Jana Husa, o Jednotu bratrskou i o Jana Amose Komenského. Jeho viděl jako vrchol české reformace. Píše: „Komenský dovršil reformační úsilí poznáním, že obsahem duchovního života je vedle zbožnosti vzdělání a lidskost, a uložil veškeré výchově, aby byla dílnou lidskosti". (Hovory s T. G. M., cit. str. 220).

V březnu roku 1892 byl Masaryk studenty požádán o přednášku o Komenském v předvečer 300. výročí jeho narozenin. Rakouská vláda tehdy oslavy Komenského ve školách zakázala. Masaryk tuto přednášku přesto vykonal a ve stejném roce vyšla též tiskem. Z přednášky je zřejmé, že se Masaryk hlouběji dílem Komenského zabýval. V přednášce řekl: „Z Komenského máme pochopit, že vzdělanost zabezpečuje národu budoucnost, vzdělanost na základě mravním". (T. G. Masaryk: J. A. Komenský, 1920, cit. str. 25). Zajímavé je, že Masaryk celou tuto přednášku zakončuje Komenského proroctvím ze spisu „Kšaft umírající matky Jednoty bratrské": „Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvaleného, vláda věcí tvých se k tobě zase navrátí". O řadu let později právě tento citát užil Masaryk ve svém projevu, když stanul v čele novodobého samostatného demokratického státu.

O Komenském se někdy hovoří jako o tom, kdo naivně věřil v různá dobová proroctví – Drabíka, Poniatowské, Kottera, která se nakonec nevyplnila. Paradoxně sám Komenský vyslovil proroctví, které se vyplnilo na počátku 20. století vznikem našeho novodobého státu, k němuž přispěl svým úsilím Masaryk a mnozí další. Současně se toto Komenského proroctví naplnilo v českých dějinách i v dalších souvislostech v roce 1989 pádem totalitního režimu. „Vláda věcí tvých" znamená svobodné a demokratické prostředí, jehož stálým nebezpečím a ohrožením je nelidská totalitní moc. Uvědomujeme si, že svoboda a demokracie nejsou samozřejmostí a v tomto světě o ně stále probíhá zápas.

Jak Komenský, tak i Masaryk čelili zkouškám a nepřízni doby, avšak hleděli k budoucnosti s nadějí a vírou. Výrok proto začíná slovy: „Věřím i já Bohu". To bylo krédo Komenského i Masaryka.

V dějinách přicházejí někdy velice těžké zkoušky a silné vichry, ale jak Komenský, tak i Masaryk nás odkazují k duchovní jistotě, hlubině spásy v Bohu a ke zdroji aktivity a usilování o dobro a pravou lidskost v každém čase.

Týdeník Český zápas, č. 12 z 20. 3. 2022

DARY PODZEMNÍHO KRÁLE

Zuzka Strnádková

Blížily se vánoce. V chaloupce pod lesem se také připravovali, ale byly to jednoduché přípravy! Žila tam rodinka, která sice měla dost dětí, ale o to méně tolárků. Táta s mámou jen přemýšleli, jak to zařídit, aby dětem na vánoce přece jen trochu přilepšili. Jenže kde nic není, těžko se hledá. Do svátků zbývaly už jen tři dny, ale v chaloupce se pro děti pořád nic nenašlo. Rodiče byli smutní, až táta povídá: „Milá ženo, jak to tak vidím, už nic nevymyslíme. Půjdu do lesa a snad mě tam něco napadne. A když ne, třeba najdu nějaký šikovný pařízek, abych jim vyřezal pěknou hračku. Jinak by ty vánoce byly tuze smutný."

Za chvilku byl v lese. Chodil, chodil a stále ho nic nenapadlo, ani žádný vhodný pařízek nenašel! Sedl si na pařez, že si trochu odpočine a snad mu něco na mysl přijde samo. Sedí a sedí, až usnul. Jak dlouho spal, nevěděl, ale když se probudil, neseděl na pařezu, ale ve veliké jeskyni s krásným jezírkem, plným čiré vody. Udiveně se rozhlížel a marně vzpomínal, jak se sem dostal.

Bylo tam krásně. Množství krápníků se zrcadlilo ve vodě, kapky z nich rozvlnily hladinu a odlesky osvětlovaly celou jeskyni. Takovou nádheru nikdy neviděl a nemohl se vynadívat! Dokonce si všiml, že některé útvary vypadají jako zvířata, lidé nebo věci. Jak si vše prohlížel, všiml si, že na krápnících, co vyrůstaly od země, leží barevné kamínky. Někde červený, jinde modrý, žlutý, nebo fialový, ve vodě viděl zelené a od těch průhledných se odrážela duha. „Jen jeden takový kamínek mít a mohl bych udělat radost všem," pomyslel si! Ale neodvážil se sáhnout ani po jednom, i když byly docela blízko. Stačilo jen natáhnout ruku. Ještě si vše naposled prohlédl a začal hledat cestu ven. Doma se budou určitě strachovat, kde tak dlouho je!

Šel opatrně, aby nic neponičil, když se ozval hlas: „Zastav se , člověče! Kde jsi se tu vzal a co chceš?" V tátovi by se krve nedořezal, jak se lekl! Rozhlížel se, ale nikoho neviděl. Hlas se ozval znovu: „Jak jsi se sem dostal! Odpověz!" „Já nevím. Usnul jsem v lese a když jsem se probudil, byl jsem tady. Je to tu moc krásné! To kdyby mohly vidět děti a žena. To by byl nejkrásnější dárek, protože vlastně žádný nedostanou. Za pár dní jsou vánoce a já nevím, čím bych jim udělal radost. Na nic jsem nepřišel!" „Proč sis tedy nesebral pár kamínků, je jich tu přece dost, určitě by vám pomohly!" Táta ale povídá: „Pane, nevím, kdo jste, ale vzít bych si nic nemohl. Nepatří mi to!"

V té chvíli se před tátou objevila vysoká postava v dlouhé, stříbrné říze a hlas řekl: „Že jsi poctivý člověk a nic jsi neukradl, bude ti pomoženo. Jsem Podzemní král a pán všech těchto pokladů. Pro tebe to zde byla zkouška, kterou připravil Krakonoš. Já tě jen dostal sem, a sledoval tvé chování. Zde máš odměnu, která vás vyvede z bídy." Před tátou se objevila hromádka drahých kamenů s několika kousky zlata a stříbra. Táta děkoval a král řekl: „To všechno je tvé. Užívej to k dobrému a zůstaň vždy poctivým!" Na to zmizel. Sotva táta posbíral všechno to bohatství, seděl zase na pařezu a říkal si: „Tak se mi to přece jen nezdálo!" Vstal a honem spěchal domů.

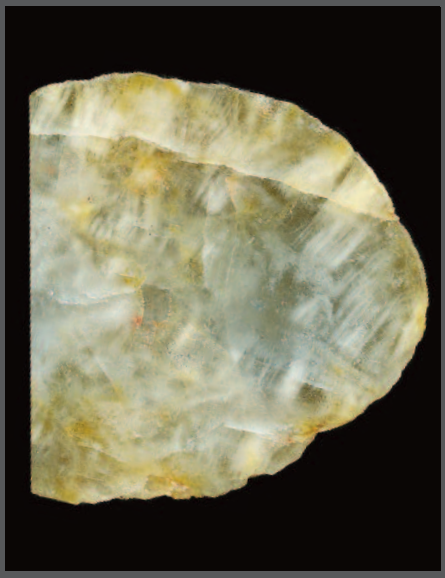
Večer, když děti usnuly, ukázal ženě, co dostal od Podzemního krále. Když jí vše vypověděl, plakala radostí. Druhý den šli pár kamínků prodat do městečka. Tam se jich sice ptali, odkud je mají, ale táta řekl, že je našel v rokli, když hledal houby. Za tolárky koupili pár věcí do domácnosti, trochu oblečení všem a něco pod stromeček pro radost dětem. Protože těch tolárků bylo dost, donesli jídlo a něco na sebe pro starého, nemocného souseda. Když přicházeli k domovu, potkal je Krakonoš a povídá: „Jsem rád, že jsem se ve vás nezklamal a také mám radost, že jste mysleli na nemocného souseda. Jen takovými zůstaňte a vždy se vám dobře povede!"

Táta s mámou často vzpomínali na Krakonoše a Podzemního krále a na jejich pomoc. Díky jejich darům mohli pomáhat těm nejchudším. A že pomáhali z čistého srdce, z pokladu neubývalo a oni vždy tajně potřebným dali něco za dveře, nebo na okénko. Tak užívali darů Krakonoše a Podzemního krále.

Zakletá krása kamenů

ODHALENÁ KAMENÁŘSKOU PRACÍ
JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

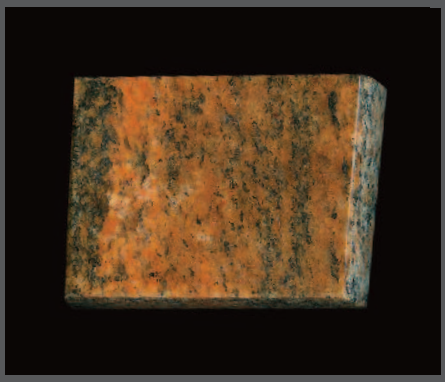
KŘEMEN SiO_2

naleziště: Povodí Jizerky CZ
tvrdost: 6–6,5 (Mohse)
barva: bělavě žlutošedý, neprůhledný, s příměsí jiných minerálů
velikost: 57 × 53 mm
použití: štěrkovny
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: nachází se kolem nás a všude po celém světě, pohlcuje, ukládá, uvolňuje a reguluje energii, výborně ji dokáže odblokovat, odstraňuje svalové napětí a křeče, chrání před radiací.

ŽULA

METAMORFOVANÁ (PŘETAVENÁ)

naleziště: Indie
tvrdost: 4,5–5,5 (Mohse)
barva: hnědočerná
velikost: 42 × 30 mm
použití: kamenictví, sochařství
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Je to hlubinná vyvřelina, její hlavní součástí je živec, křemen, slída v drobných zrnkách. Vyrábějí se z ní náhrobní kameny, desky, pomníky, obklady (Metro), dlažby, je odolná i v nepříznivých podmínkách.

